

Online gesprek BZK en Provincie Utrecht
Vrijdagochtend 20 november 2020

VERSLAG / 251120

BZK is te gast op het Najaarscongres VNG-Utrecht, waar het Utrechts Aanbod gepresenteerd wordt. Chris Kuijpers geeft aan het verstandig te vinden om zo'n aanbod te doen. Past in de trend dat de verschillende overheidslagen in toenemende mate samen opgavegericht aan de slag gaan.

BZK duidt 4 issues en vraagt Utrechtse bestuurders naar hun visie en suggesties, mee te nemen richting nieuwe kabinet:

- Dat interbestuurlijke samenspel is complex (zie ook Ter Haar).
- De opgaven verschillen; moeten we naar meer taakdifferentiatie tussen de bestuurslagen?
- Drukke in de regio; nemen we de bewoners, raden en staten genoeg mee? Democratische legitimatie goed in het oog houden.
- Openbaar bestuur is geen rustig bezit (verruwing, ondermijning, integriteit). Hoe investeren we meer in onszelf?

Provincie als 'zelfverzekerd' middenbestuur: wees niet verongelikt!

Harmen Binnema (universitair docent Bestuur en Beleid Universiteit Utrecht) adviseert provincies het aanbod te doen een grotere rol te spelen op cruciale taken.

In democratisch opzicht functioneert de provincie immers goed: dankzij focus op kerntaken, kennis en kunde is **bestuurlijke slagkracht** behoorlijk (onderhoud en beheer infra, goed regionaal OV, natuurbeheer en -ontwikkeling en bijdrage aan behalen klimaatdoelstellingen): provincies presteren goed. Ten aanzien van tweede aspect, **burgerinvloed**, is het beeld gemengd: coalities zijn gebaseerd op steeds kleinere meerderheden in de staten, provinciale referenda bestaan vooral in theorie, inspraak bij grote infra-/ruimtelijke projecten en burgerinitiatieven om thema's te agenderen. Democratische controle is hier, in tegenstelling tot andere regionale samenwerkingen, op orde. Desondanks lijken de provincies te worden overgeslagen bij grote decentralisaties.

Stelling groeps gesprekken: In het kader van het uitvoeren van de grote opgaven dienen rijk-provincie-gemeenten als één overheid te werken. Hoe kunnen de gemeenten en de provincie als één overheid beter in de regio samenwerken? Wat is daarvoor nodig?

Plenaire signalen:

- Bestuurlijke grenzen, provinciegrenzen en historische context zijn niet heilig, de maatschappelijke opgaven zijn dat wel.
- Utrechtse bestuursstijl: provincie naast gemeenten om samen te werken (als bondgenoot).
- Leerproces voor allen, oproep aan rijk: leer met ons mee.
- Gemeenten moeten als basisbestuurslaag zorgen voor draagvlak, niet van bovenaf op te leggen.
- Randvoorwaarden van de opgaven moeten aan het begin van het proces helder worden vastgelegd.

(verdere uitwerking groeps gesprekken zie bijlagen)

Regionale samenwerking: wensen Regio Foodvalley

Gert-Jan Kats (burgemeester Veenendaal en vicevoorzitter Regio Foodvalley) gaat in op dilemma's: (Regio Foodvalley: 8 gemeenten, GR, collegeregeling, vooruitlopend op nieuwe WGR, thema's ruimte, mobiliteit en economie):

- Oproep aan rijk om fiscale problematiek op te lossen rond flexibele samenwerking tussen regiokantoor en gemeentelijke diensten (beschikbaar stellen van personeel ten behoeve van regionale taken).
- Oproep aan rijk om terughoudend te zijn met rechtstreekse opdrachten aan regio's (RES bijvoorbeeld): democratische legitimatie!
- Triple Helix samenwerking is lastig vorm te geven (democratische legitimatie!); in (nieuwe) WGR niet goed geregeld.
- Regiodeal kent te grote regeldruk, er is behoefte aan meer ruimte om te experimenteren (in samenwerking en in beoogde innovaties).

Stelling groeps gesprekken: Hoe kunnen de gemeenten en de provincie de regionale samenwerking beter accommoderen?

Plenaire signalen:

- Zorg ervoor dat je de grote politieke issues níet buiten de deur legt; nut en noodzaak goed uitleggen aan raden, staten en algemeen bestuur waterschappen, zorg voor goede procesgang; onbekend maakt onbemind.
- Opgave is bepalend, niet de structuurdiscussie.
- Lef en leiderschap van belang, evenals de schoonheid van het compromis.

(verdere uitwerking groeps gesprekken zie bijlagen)

Slotreflectie BZK:

- Bestuurlijke grenzen zijn zoals ze zijn, BZK heeft geen agenda voor nieuwe organisatie van regio's; wel zijn deze grenzen te overstijgen/overschrijden!
- Voorwaarden: goede afspraken maken en raden en staten meenemen.

Deelnemende bestuurders:

Utrecht: CdK Oosters, Gedeputeerde Bruins Slot

BZK: Kuijpers, Van Doorne, Vermeer

Waterschappen: De Stichtse Rijnlanden (Haan), Vallei en Veluwe (Van Vreeswijk)

Gemeenten: Amersfoort (b Bolsius), Bunnik (b Van Bennekom), De Bilt (b Potters), De Ronde Venen (b Divendal),

De Stichtse Vecht (w Van Dijk), Eemnes (b Van Benthem), Houten (b Isabella), Lopik (w Van Everdingen),

Montfoort (b Van Hartskamp-De Jong), Nieuwegein (b Backhuijs), Rhenen (b Van der Pas), Soest (b Metz),

Utrecht (w Diepeveen), Veenendaal (b Kats), Vijfheerenlanden (b Fröhlich), Wijk bij Duurstede (b Meerts),

Woerden (b Molkenboer), Woudenberg (b Cnossen), Zeist (b Janssen)

Binnema (pitch)

Gespreksleider: Elisabeth van den Hoogen

BIJLAGE I VERSLAG - UITWERKING GROEPSGESPREKKEN

THEMA PROVINCIE ALS MIDDENBESTUUR

- Rol van de provincie als verbinder tussen de lagen. Focus op wat we kunnen bereiken met interbestuurlijke samenwerking.
- Heb oog voor elkaars rollen en verantwoordelijkheden en her- en erken elkaars sterke punten.
- Stel opgave centraal en kies daarbij de juiste schaal voor samenwerking. Dit kan per regio en per opgave verschillen. Gebiedsgericht gaan werken betekent overigens niet dat alle opgaven in dat gebied kunnen worden opgepakt. Het oppakken en uitvoeren van maatschappelijke opgaven kunnen gebiedsoverstijgend zijn, vragen weer een andere schaal van samenwerken.
- Zijn de statenverkiezingen niet vooral de verkiezingen voor de Eerste Kamer? Is er een goede verantwoording in regio's en provincie? Democratische inbedding ontbreekt bij regionale samenwerking.
- Neem de tijd bij overdracht van grote opgaven, de tijd om raadsleden goed mee te nemen en voor participatie met inwoners. Zorg ervoor dat gemeenten - naast tijd - hier voldoende in worden voorzien. Ook qua randvoorwaarden. Dit in het licht van de democratische legitimatie van veel (regionale) samenwerkingsverbanden.
- Draagkracht en draagvlak staan tegenover elkaar, er wordt veel gepraat en overlegd, maar dit is nodig om draagvlak te creëren. De gemeente zorgt voor draagvlak.
- Burgers weten via belangengroepen de provincie te vinden. Ook via sociale media, maar dat gaat over de gemeentegrenzen heen.
- Vraag van BZK of er gebiedscongruentie moet komen of dat de focus moet liggen op opgaven? Antwoord: sleutelen aan structuren levert niet veel op. Er moet meer worden nagedacht over de randvoorwaarden aan de voorkant. Wat is je doel, wie doet er mee en wat doe je als het misloopt? De Omgevingswet is een voorbeeld waar het niet goed loopt en waar de wettelijke ruimte van gemeenten door de provincie wordt ingeperkt.
- Aan verschillende tafels zitten en interbestuurlijk met elkaar werken aan opgaven is een betere weg dan de structuurdiscussie. BZK moet als moederdepartement meer vertrouwen geven aan de medeoverheden.
- Voer geen race om de burger: maar ga op zoek naar een werkwijze van complementair bestuur. Gemeenten hebben geen behoefte aan een bovenliggende overheid die op de postzegel zaken uitstippelt.
- Vereenvoudig de financiële en verantwoordingssystematiek bij de verschillende samenwerkingsvormen (denk aan regiodeal).

- Gelijkwaardigheid veronderstelt dat je vanuit dezelfde randvoorwaarden werkt, dat wil zeggen: gemeentelijke organisatie en financiën op orde om een (maatschappelijke) opgave richting de raden en inwoners te brengen. Dit is in veel samenwerkingsverbanden niet het geval. Veel samenwerking is in dat opzicht ongelijkwaardig. Het rijk heeft het over de gemeenten maar alle gemeenten zijn niet gelijkwaardig! Om beter als één overheid te werken in de regio, moeten samenwerkende partners zich hier rekenschap van geven.
- Ook Den Haag dient als één overheid te werken. Eenheid van beleid en werken ook in Den Haag is zeer gewenst. In dit verband ook de behoefte aan meer integraliteit en een ministerie dat weer in positie is om dat te bewaken. Gepleit wordt voor een versterkte positie van BZK om de integraliteit van beleid en werken te bewaken.
- Het is moeilijk om in contact te komen met 'Den Haag' en je weg te vinden. Ministeries praten niet met gemeenten. Zij zouden een loket moeten hebben voor gemeenten. Daarnaast zou de overlegstructuur met het rijk versterkt moeten worden.
- De regio Utrecht slaagt er soms zelf niet goed in om gezamenlijk naar buiten te treden, hierdoor wordt er weinig bereikt qua lobby. Een grondhouding om bevoegdheden en verantwoordelijkheden met elkaar te delen - en niet uit handen te geven - zou een goede basis kunnen vormen voor een effectievere samenwerking.

THEMA REGIONALE SAMENWERKING

- Er is een verschil in tempo als het gaat om gemeenschappelijke regelingen. De volksvertegenwoordigende organen zijn hierbij onvoldoende in positie. Dit speelt overigens niet alleen bij WGR-en maar ook bij de informele netwerksamenwerkingsverbanden. Raden en griffiers hebben zelf ook een aandeel in het meer in positie komen.
- Moeten er meer taken naar de provincie opdat het democratisch gat kleiner wordt? Het is goed wanneer de provincie haar rol pakt maar met structuuraanpassingen bereiken we niet zo veel. Huidige werkwijze moet niet leidend zijn. Rijkstaak naar centrumgemeenten kan ook. Probeer niet alle sliertjes in de spaghetti recht te leggen. Er zijn meer menu's.
- Samenwerken niet gieten in vaste structuren voor het hele land. Congruente regio's zijn overzichtelijk maar niet altijd krachtig. Dansen tussen de schalen is nodig. Zoek in je natuurlijke omgeving de schaal die nodig is voor intensiteit van de opgave.
- Balanceren tussen schalen is complex voor een kleine gemeente, kost veel ambtelijke en bestuurlijke inzet.
- Rijk moet oog houden voor ongelijkwaardigheid gemeenten (Rozendaal is geen Amsterdam).
- Als gemeente het goede niveau is, zorg voor voldoende financiële middelen, maar ook dat we goed toegerust zijn. Rijk gaat er niet meer over. Tweede Kamer blijft maar regeltjes maken. Heb vertrouwen in gemeente en lokale democratie.

- De regio is niet alleen van de gemeente, maar van iedereen die betrokken is bij een gebied: bedrijfsleven en kennisinstituten zijn ook eigenaar van de regio. Het openbaar bestuur kan niet alleen bepalen wat er moet gebeuren.
- Je moet weten wat er in de regio speelt. Lokale partijen doen dat nog niet voldoende. Houding en gedrag van mensen heel erg van belang.
- Samenwerken is lastig vanwege regels waar je aan moet voldoen, ongelijke belangen en wisselende rol van provincie (toezichthouder en partner).
- Stop opschalingskorting!
- Wat ook bijdraagt aan het dichten van het democratisch gat, is het beter spreken van elkaars taal. De provincie zet met het programma *Sterk Utrechts Bestuur* in op het verbeteren van de interbestuurlijke samenwerking. Hier is onder andere aandacht voor leren van elkaar, de governance en het transparant omgaan met rollen binnen een samenwerkingsverband.

BIJLAGE II VERSLAG - INTEGRALE VERSLAGEN GROEPSGESPREKKEN

GROEP 1 THEMA PROVINCIE ALS MIDDENBESTUUR

Aanwezigen:

- Chris Kuijpers, DGBRW BZK
- Hans Oosters, cvdK Utrecht
- Harmen Binnema, universitair docent Bestuur en Beleid, Universiteit Utrecht
- Maarten Divendal, voorzitter VNG Utrecht en burgemeester De Ronde Venen
- Iris Meerts, burgemeester Wijk bij Duurstede
- Gilbert Isabella, burgemeester Houten
- Lucas Bolsius, burgemeester Amersfoort

Samenvatting groeps gesprek:

- Rol van de provincie als verbinder tussen de lagen. De focus moet liggen op wat we kunnen bereiken met elkaar via interbestuurlijke samenwerking.
- Utrecht is ontstaan vanuit historische grenzen, maar maatschappelijke ontwikkelingen houden geen rekening met deze grenzen.
- Burgers weten via belangengroepen de provincie te vinden. Ook via sociale media, maar dat gaat over de gemeentegrenzen heen
- Er werd gesproken over de democratische legitimiteit. Gaat het bij de Provinciale Statenverkiezingen niet vooral om de verkiezingen voor de Eerste Kamer? Is er een goede verantwoording in regio's en provincie? Dit kan beter, maar dat de provincies wel goed presteren aan de uitvoeringskant. Democratische inbedding ontbreekt bij regionale samenwerking.
- De rol van de provincie wordt gezien als naast de gemeente, als bondgenoot.
- Vanuit BZK de vraag of er gebiedscongruentie moet komen of dat de focus moet liggen op opgaven?
- Het antwoord is eensgezind, dat de maatschappij complexer is en dat het sleutelen aan structuren niet veel zal opleveren. Er moet meer worden nagedacht over de randvoorwaarden aan de voorkant. Wat is je doel, wie doet er mee en wat doe je als het misloopt? De Omgevingswet is een voorbeeld waar het niet goed loopt en waar de wettelijke ruimte van gemeenten door de provincie wordt ingeperkt.
- Aan verschillende tafels zitten en interbestuurlijk met elkaar werken aan opgaven is een betere weg dan de structuurdiscussie. BZK moet als moederdepartement meer vertrouwen geven aan de medeoverheden.
- Draagkracht en draagvlak staan tegenover elkaar, er wordt veel gepraat en overlegd, maar dit is nodig om draagvlak te creëren. De gemeente zorgt voor draagvlak.
- Vanuit BZK wordt wel aangegeven dat als er geen keuzes gemaakt worden en de verantwoordelijkheid heen en weer geschoven wordt, het rijk dan de keuzes moet gaan maken. Zoals bij woonlocaties gebeurt. Daarom moet er van tevoren worden afgesproken wat er gedaan wordt als het niet goed loopt.

GROEP 2 THEMA PROVINCIE ALS MIDDENBESTUUR

Aanwezig:

Johan R. C. van Everdingen, wethouder Lopik
Victor Molkenboer, burgemeester Woerden
Maarten van Dijk, wethouder De Stichtse Vecht
Petra van Hartskamp-De Jong, burgemeester Montfoort
Hans van der Pas, burgemeester Rhenen
Ruud van Bennekom, burgemeester Bunnik
Bert van Vreeswijk, db waterschap Vallei en Eem
Jan Vermeer, plv. directeur Bestuur, Financiën en Regio's, ministerie BZK

Stelling:

In het kader van het uitvoeren van de grote opgaven dienen rijk-provincie-gemeenten als één overheid te werken. Hoe kunnen de gemeenten en de provincie als één overheid beter in de regio samenwerken? Wat is daarvoor nodig?

In het tweede deel van de werksessie was de vraag: wat is nodig van het rijk of wat moet het rijk nalaten om beter als één overheid te presteren?

- Neem de tijd om goed samen te werken.
- Vereenvoudig de financiële en verantwoordingssystematiek bij de verschillende samenwerkingsvormen (denk aan bijv. aan een regiodeal).
- Gelijkwaardigheid veronderstelt dat je vanuit dezelfde randvoorwaarden werkt, dat wil zeggen: gemeentelijke organisatie en financiën op orde om een (maatschappelijke) opgave richting de raden en inwoners te brengen. Dit is in veel samenwerkingsverbanden niet het geval. Veel samenwerking is in dat opzicht ongelijkwaardig. Het rijk heeft het over de gemeenten maar alle gemeenten zijn niet gelijkwaardig! Om beter als één overheid te werken in de regio, moeten samenwerkende partners zich hier rekenschap van geven.
- Stel de inhoudelijke opgave centraal en kies daarbij de juiste schaal voor samenwerking. Dit kan per regio en per opgave verschillen. Gebiedsgericht gaan werken betekent overigens niet dat alle opgaven in dat gebied kunnen worden opgepakt. Het oppakken en uitvoeren van maatschappelijke opgaven kunnen gebiedsoverstijgend zijn, vragen weer een andere schaal van samenwerken.
- Heb oog voor elkaars rollen en verantwoordelijkheden en her- en erken elkaars sterke punten.
- Voer geen race om de burger: maar ga op zoek naar een werkwijze van complementair bestuur. Wij (gemeenten) hebben geen behoefte aan een bovenliggende overheid die op de postzegel zaken uitstippelt.
- Het is moeilijk om in contact te komen met 'Den Haag' en je weg te vinden. Ministeries praten niet met gemeenten. Zij zouden een loket moeten hebben voor gemeenten. Daarnaast zou de overlegstructuur met het Rijk versterkt moeten worden.
- De regio Utrecht slaagt er soms zelf niet goed in om gezamenlijk naar buiten te treden, hierdoor wordt er weinig bereikt qua lobby. Een grondhouding om bevoegdheden en verantwoordelijkheden met elkaar te delen - en niet uit handen te geven - zou een goede basis kunnen vormen voor een meer effectieve samenwerking.
- Zoek de oplossing van het verbeteren van de samenwerking niet in een structuurdiscussie.
- Neem de tijd bij overdracht van grote opgaven, de tijd om raadsleden goed mee te nemen en voor participatie met inwoners. Zorg ervoor dat gemeenten - naast tijd - hier voldoende in worden voorzien. Ook qua randvoorwaarden. Dit in het licht van de democratische legitimatie van veel (regionale) samenwerkingsverbanden.

- Ook Den Haag dient als één overheid te werken. Het beeld is dat de ministeries ieder voor zich werken. Eenheid van beleid en werken ook in Den Haag is zeer gewenst. In dit verband ook de behoefte aan meer integraliteit en een ministerie dat weer in positie is om dat te bewaken. Gepleit wordt voor een versterkte positie van BZK om de integraliteit van beleid en werken te bewaken.

GROEP 3 THEMA REGIONALE SAMENWERKING

Aanwezig: Hanke Bruins Slot (gedeputeerde provincie Utrecht), Gert-Jan Kats (burgemeester Veenendaal), Sjors Fröhlich (burgemeester Vijfheerenlanden), Rob Metz (burgemeester Soest), Jeroen Haan (dijkgraaf Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden) en Ellen van Doorne (directeur Democratie en Bestuur ministerie BZK).

Naar aanleiding van de pitch van Gert-Jan Kats werd gesproken over regionale samenwerking. Tijdens de discussie is voornamelijk gesproken over democratische legitimiteit. De 'rode draad' die uit de discussie naar voren kwam, is weergegeven in onderstaande punten:

- Er is een verschil in tempo als het gaat om gemeenschappelijke regelingen. De volksvertegenwoordigende organen zijn hierbij onvoldoende in positie. Veelal maken de colleges besluiten, raden voelen zich vaker overgeslagen en hebben het gevoel enkel te mogen tekenen bij het kruisje. Er heerst een gebrek aan betrokkenheid en inspraak bij de opgaven die in samenwerkingsverbanden worden opgepakt. Vooral bij zware politieke onderwerpen die rechtstreeks bij samenwerkingsverbanden worden neergelegd, is dit een probleem. Je passeert dan je lokale democratie. Dit speelt overigens niet alleen bij Wgr samenwerkingsverbanden maar ook bij de informele netwerksamenwerkingsverbanden.
- Vaak speelt timing ook een grote rol bij het gebrekkig betrekken van volksvertegenwoordigers. Er speelt veel, dit past niet altijd in de cyclus van volksvertegenwoordigers.
- Een mogelijke oplossing die wordt genoemd, is het duidelijker schetsen van het doel van een samenwerking. Dit helpt om raden beter te betrekken. Daarnaast zouden raden zich meer onderdeel moeten voelen van het maatschappelijk debat en loskomen van enkel lokaal denken. Door duidelijker te schetsen dat het ook draait om wederkerigheid en dat bijvoorbeeld een gemeente op bepaalde punten 'wint' en op andere punten 'inlevert', zullen raden ook meer begrip hebben voor besluiten. Tevens kunnen volksvertegenwoordigers meer op het proces meekijken om hen zo meer betrekken.
- Een ander punt dat kan bijdragen aan het dichten van het democratisch gat, is het beter spreken van elkaars taal. De provincie gaat door middel van het programma *Sterk Utrechts Bestuur* inzetten op het verbeteren van de samenwerking tussen gemeenten, waterschappen en provincie. Hier is onder andere aandacht voor van elkaar leren, de governance en het transparant omgaan met rollen binnen een samenwerkingsverband.
- Tevens kunnen raden en griffiers zelf ook een aandeel hebben in het meer in positie komen. Als dagelijks bestuur wel transparant zijn maar de raad moet ook wel vertrouwen hebben in het bestuur als er beslissingen worden genomen. Het vraagt ook om lef om zaken op het gebied van verschillende rollen uit te leggen.
- Ook wordt kort stilgestaan bij de vraag of er meer taken naar de provincie zouden moeten gaan, waarmee het democratisch gat kleiner wordt doordat Statenleden dan meer in beeld

komen. Het is goed wanneer de provincie haar rol pakt maar met structuuraanpassingen bereiken we niet zo veel.

GROEP 4 THEMA REGIONALE SAMENWERKING

Deelnemers: Sjoerd Potters (burgemeester De Bilt), Frans Backhuijs (burgemeester Nieuwegein), Titia Cnossen (burgemeester Woudenberg), Roland van Benthem (burgemeester Eemnes), Koos Janssen (burgemeester Zeist).

Congruente samenwerking: Den Haag heeft moeite met netwerksamenwerkingen. Samenwerking vindt plaats vanuit de opgave. Dat vraagt dus om wisselende samenwerkingsverbanden (zeker in de regio Utrecht, waar we altijd in het midden zitten en een keuze hebben uit partners in en buiten de provincie). Samenwerken dus niet gieten in vaste structuren voor het hele land. Bij geen samenwerking straf in gemeentefonds - wil liever bonus. Congruente regio's zijn overzichtelijk maar niet altijd krachtig. Graag flexibiliteit. Opgave moet leidend zijn. Dansen tussen de schalen is nodig. Laat structuur en schaal wat die is. Zoek in je natuurlijke omgeving de schaal die nodig is voor intensiteit van de opgave.

Tegelijkertijd zijn er in sommige situaties vanuit het verleden samenwerkingen gegroeid die ook niet meer passend / krachtig zijn. Dan zou men liever een nieuwe congruente samenwerking willen, maar het is moeilijk om van die oude samenwerkingen af te komen (kosten).

Samenwerken is lastig vanwege regels waar je aan moet voldoen, ongelijke belangen en wisselende rol van provincie (toezichthouder en partner).

Rol provincie: de provincie excelleert in strategie en RO. Zet je in op die punten, plus op het leggen van verbinding / samenwerking / ondersteuning van gemeenten. De verschillende rollen van de provincie (hier samenwerkingspartner, maar soms ook toezichthouder) vragen om een verschillend handelingsrepertoire.

De regio is niet alleen van de gemeente, maar van iedereen die betrokken is bij een gebied: bedrijfsleven en kennisinstituten zijn ook eigenaar van de regio. Het openbaar bestuur kan niet alleen bepalen wat er moet gebeuren.

Balanceren tussen schalen is heel ingewikkeld voor een kleine gemeente, kost veel ambtelijke en bestuurlijke inzet.

Bij RES kijkt iedereen: waar komen die windmolens? Waar ze niet komen, wordt achterover geleund. Hoe krijgen we raden en inwoners dichterbij de opgave (RES)?

Regionale opgave steeds zwaarder. Urgent. Geld frustreert het goede gesprek. Wel discussies dat sommigen in de regio het laten afweten.

Ongelijkwaardigheid van gemeenten: het rijk miskent de verschillen tussen gemeenten. Als Amsterdam iets kan, betekent dat niet dat ook de gemeente Rozendaal dat kan uitvoeren.

Kijk naar buitenland: Dld A en B gemeente kreisfreie gemeenten boven 100.000 inwoners. Hier als we denken dat we het niet aankunnen zoeken we partners. Soms goed, soms niet. WGR alleen in simpele opgave ok. Bij veel taken niet. Soms word je in een regio gepropt waar geen logisch verband is b.v. politieregio

Als gemeente het goede niveau is, zorg voor voldoende financiële middelen, maar ook dat we goed toegerust zijn. Rijk gaat er niet meer over. Tweede Kamer blijft maar regeltjes maken.

Huidige werkwijze moet niet leidend zijn. Rijkstaak naar centrumgemeenten kan ook. Probeer niet alle sliertjes in de spaghetti recht te leggen. Er zijn meer menu's.

Stop opschalingskorting, is straf op samenwerking. Samenwerken kost ook geld.

Woonregio en arbeidsmarktregio niet gelijk voor Vijfheerenlanden. Waarom geen uitzondering.

Vertrouwen: als het rijk een taak aan gemeenten overdraagt, bemoei je er dan later niet meer mee. Tweede Kamer lijkt te denken dat gemeente alleen geld verspilt. Heb vertrouwen in gemeente en lokale democratie.